

9 juni 1959

U 6689/59 - C 46 - P1/PS9.

FA 9726/17

Land: Groot-Brittannië.
Onderwerp: Het artikel in de Times betreffende vervanging van Selwyn LLOYD.

Referenties:

Datum van waarneming: Begin juni 1959.

Bron: Betrouwbaar.

Informatie: Van Britse politieke en ambtelijke zijde.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

GEHEIM

Groot-Brittannië

HET ARTIKEL IN DE 'TIMES' BETREFFENDE VERVANGING VAN
SELWYN LLOYD

In verband met het geruchtmakende artikel van David WOOD in de Times, waarin gesteld werd, dat MACMILLAN voornemens is de Minister van Buitenlandse Zaken, Selwyn LLOYD, over enige maanden te vervangen, wordt op de volgende punten gewezen:

a) Het belangrijkste punt is dat het onjuist is, dat MACMILLAN van plan is of was zich van Selwyn LLOYD, in de functie van Minister van Buitenlandse Zaken, te ontdoen. Wat volgens politieke en ambtelijke zijde wél waar is, is dat LLOYD op het hoogtepunt van zijn onpopulariteit in het land en het Lagerhuis, ongeveer een jaar geleden, aan MACMILLAN meedeelde, dat onder de heersende ongunstige omstandigheden zijn taak te zwaar zou kunnen blijken en hij zich genoopt zou kunnen voelen zijn portefeuille beschikbaar te stellen. Eveneens is het waar, dat MACMILLAN hem overhaalde vooralsnog aan te blijven en dat sedertdien, mede dank zij de krachtige steun van de premier, Selwyn LLOYDs prestige enorm is gestegen, zodat hij nu zelfs enig respect bij de oppositie afdwingt.

b) Toen ongeveer zes maanden geleden begon uit te lekken, dat Selwyn LLOYD zich in bovengenoemde zin tot MACMILLAN had gewend, begon het voor de hand liggende, normale en in wezen geheel onschuldige proces van gissingen omtrent LLOYDs toekomst. In politieke kringen wist men, dat MACMILLAN meer dan tevreden was over Selwyn LLOYD en diens toewijding en trouw en hem, indien hij zou ophouden Minister van Buitenlandse Zaken te zijn, een andere portefeuille zou aanbieden.

Aangezien in een dergelijk geval degradatie in rang ondenkbaar is, was er maar één voor de hand liggende post beschikbaar, n.l. de ministeriële post van Lord Kanselier, d.w.z. leider van het Hogerhuis, een hoogbetaalde ministeriële post die vanzelfsprekend verheffing in de adelstand met zich meebrengt, en een van de weinige ministeriële posten waaraan een vaarwelgift bij aftreden (£ 10.000) verbonden is, mitsgaders een pensioen. Het was derhalve heel gewoon, dat men in politieke kringen en in de pers in deze zin speuleerde over de toekomst van Selwyn LLOYD. De laatste tijd werd evenwel als vanzelfsprekend aangenomen dat, indien Selwyn LLOYD een nieuwe portefeuille zou krijgen, dit niet zou geschieden vóór de algemene verkiezingen, en zeker niet op een ogenblik waarop hij (ondanks alle geruchten van het tegendeel) energiek en kerngezond een leidende rol speelde in de moeilijke onderhandelingen in Genève.

c) De drukte en het tumult rond het artikel van de Times is te wijten aan twee factoren. De eerste factor is, dat men in het buitenland nog steeds niet beseft, dat de Times al lang niet meer spreekbuis van de regering is (onder de huidige redacteur Sir William HAILEY is het blad dikwijls van "socialisme" beschuldigd). Dit had tot gevolg dat in het buitenland en vooral in Genève een vrij onbeduidend artikel veel te hoog werd aangeslagen. De tweede factor is, dat men in het buitenland het artikel niet juist heeft gelezen en de ware aard van het artikel niet beseft. David WOOD maakte onmiskenbaar in zijn artikel duidelijk, dat hij speuleerde over een toekomstige gebeurtenis, minstens "enige maanden" later in het jaar. Hij doelde op de waarschijnlijkheid van algemene verkiezingen in het najaar en een onvermijdelijke kabinetsherziening, indien de conservatieven opnieuw zouden winnen. De meeste politieke waarnemers zijn het geheel met WOOD eens, dat het

voor de hand ligt, dat LLOYD bij een dergelijke herziening Lord Kanselier zou worden.

d) In verband met het voorafgaande verdient één omstandigheid bijzonder de aandacht. Precies hetzelfde verhaal (dat trouwens al eerder hier en daar de ronde deed) verscheen een dag tevoren op de hoofdpagina van de Sunday Express in de kolom van de gevreesde en verafschuwde Cross-Bencher. Dit verhaal wekte geen enkel opzien, als zijnde "oude kost". Maar aangezien men in het buitenland de Sunday Express niet hoog aanslaat, in tegenstelling met de Times, schonk niemand in binnen- of buitenland er enige aandacht aan. Eveneens verdient het vermelding, dat het artikel van WOOD in de Times niet meer was dan een "gossip"-artikel dat aan het eind van het Pinkster-reces verscheen, toen er voor politieke correspondenten geen interessante kopij was. WOOD haalde derhalve een oud paard van stal, dat evenwel door de redacteur op de prominente hoofdnieuwpagina werd geplaatst, en wel op de belangrijkste plaats.

e) Van politieke zijde heeft men herhaaldelijk verzekerd, dat MACMILLAN nooit zijn toevlucht tot een openlijk dementi zou hebben genomen, indien de zaak in het buitenland niet zo was opgeblazen.

f) In de sensatiepers en onder enige Lagerhuisleden die men niet au sérieux pleegt te nemen, hebben enige geruchten opgang gedaan over een samenzwering tussen enige leden van MACMILLANs kabinet en de Times. Deze geruchten worden echter van politieke zijde tegengesproken. Zij komen hierop neer, dat één van de drie ministers die als eersten voor de portefeuille van Buitenlandse Zaken in aanmerking zouden komen, met de Times onder één hoedje zouden hebben gespeeld. Deze drie ministers zijn R.A.BUTLER, Duncan SANDYS en Iain MACLEOD. Aangezien zij allen uitgeslapen politici zijn, kan geen van hen in staat geacht wor-

den door middel van een zo botte intrigue te trachten LLOYD op een dergelijk ogenblik te "wippen". Het lag voor de hand, dat de schuldige het tegenovergestelde resultaat zou hebben bereikt, want als er iets is dat MACMILLAN geen collega ooit zou vergeven is het gebrek aan loyaliteit tegenover hemzelf en het gezamenlijke kabinet.

Een nog onwaarschijnlijker theorie verscheen in een Londens avondblad, waarin gezegd werd, dat Selwyn LLOYD zelf zijn positie heeft willen versterken door het te doen voorkomen, dat er een samenzwering tegen hem aan de gang was.

(Opmerking: Tenslotte zij nog opgemerkt, dat het promoveren van LLOYD naar het Hogerhuis en de portefeuille van Lord Kanselier geen enkele moeilijkheid met zich mee behoeft te brengen met betrekking tot de huidige Kanselier, Lord KILMUIR. Niet alleen zou de laatste zijn vaarwelgift en zijn pensioen ontvangen, maar ook zou hij, indien hij zulks verkoos, aanspraak mogen maken op een hoge niet-politieke post, zoals dat van gouverneur van een van de Gemenebestlanden).

Begin juni 1959.